

Man 35 år
LDL 4,2 mmol/L

Frisk, tränar regelbundet,
vegetarian

Man 70 år
LDL 4,2 mmol/L

Frisk, tränar regelbundet,
vegetarian

Behandla?

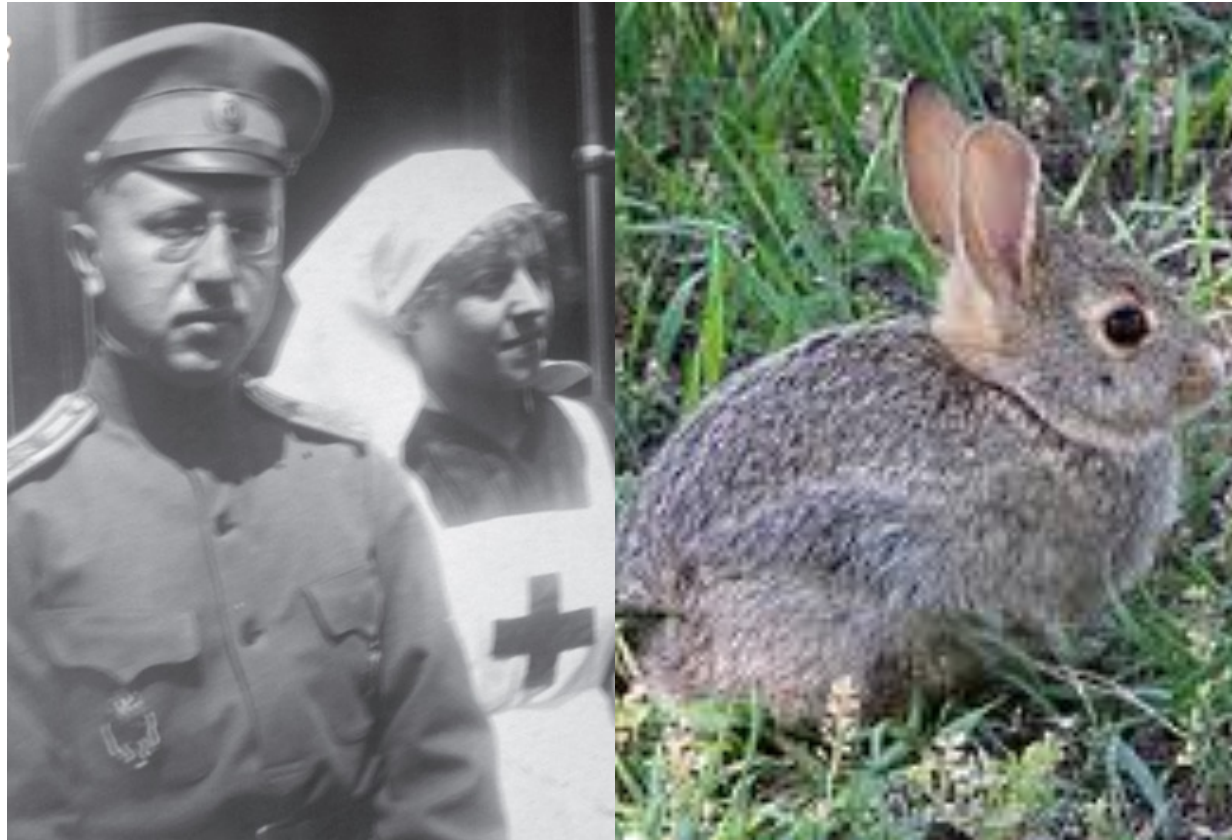

Emil Hagström

**Hjärtsektionen, Akademiska
sjukhuset,
Uppsala universitet**

Historia

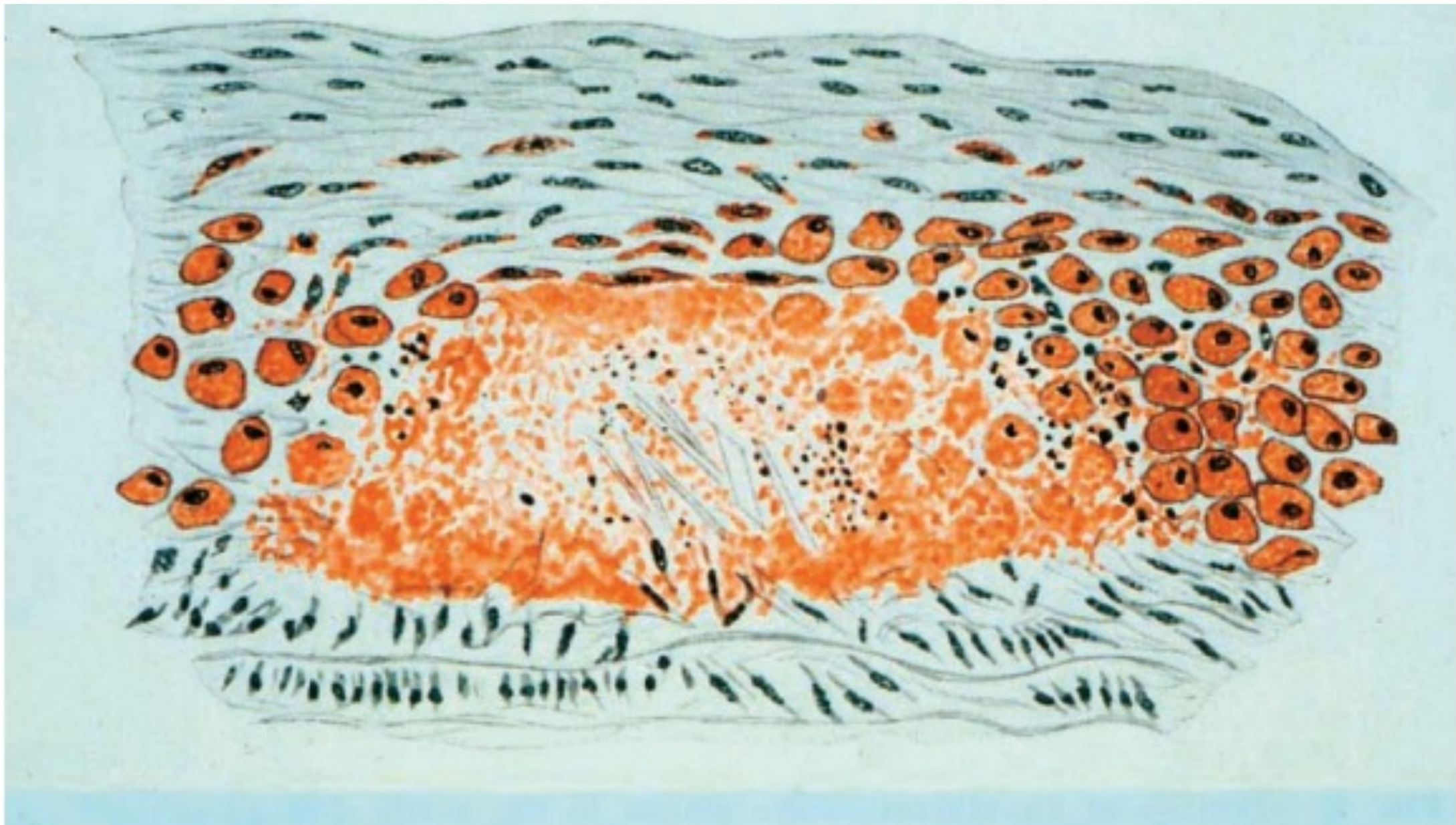
- **Nikolai N. Anichkov**
- **(1885–1964)**

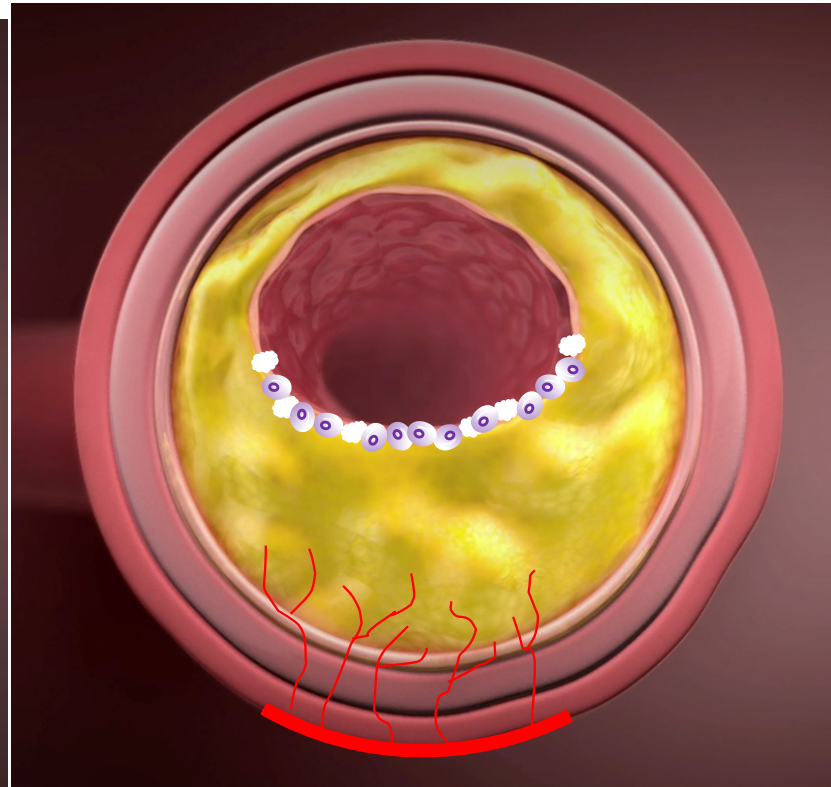
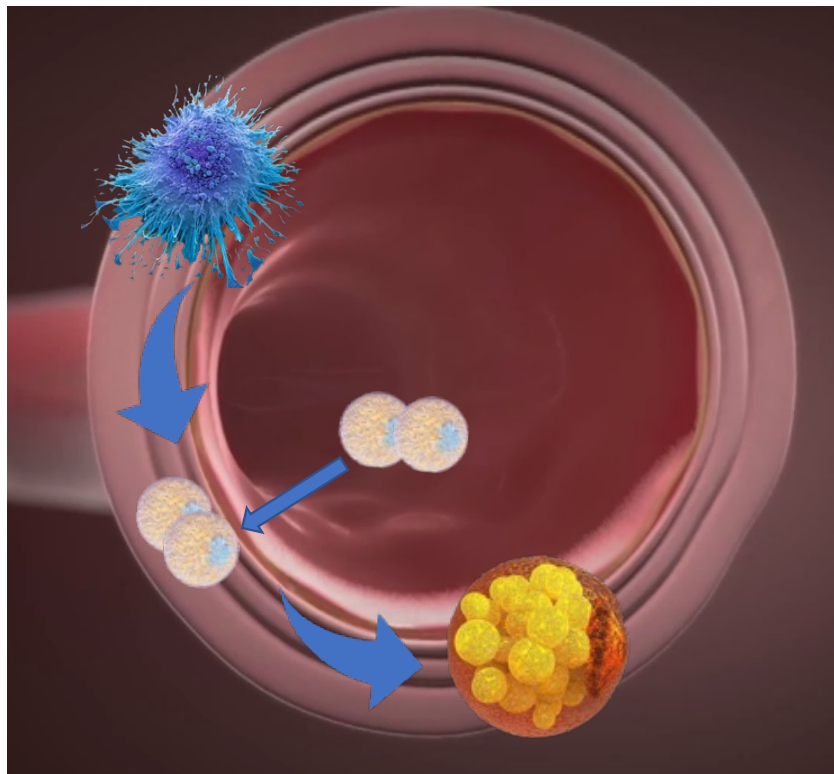

Renat kolesterol

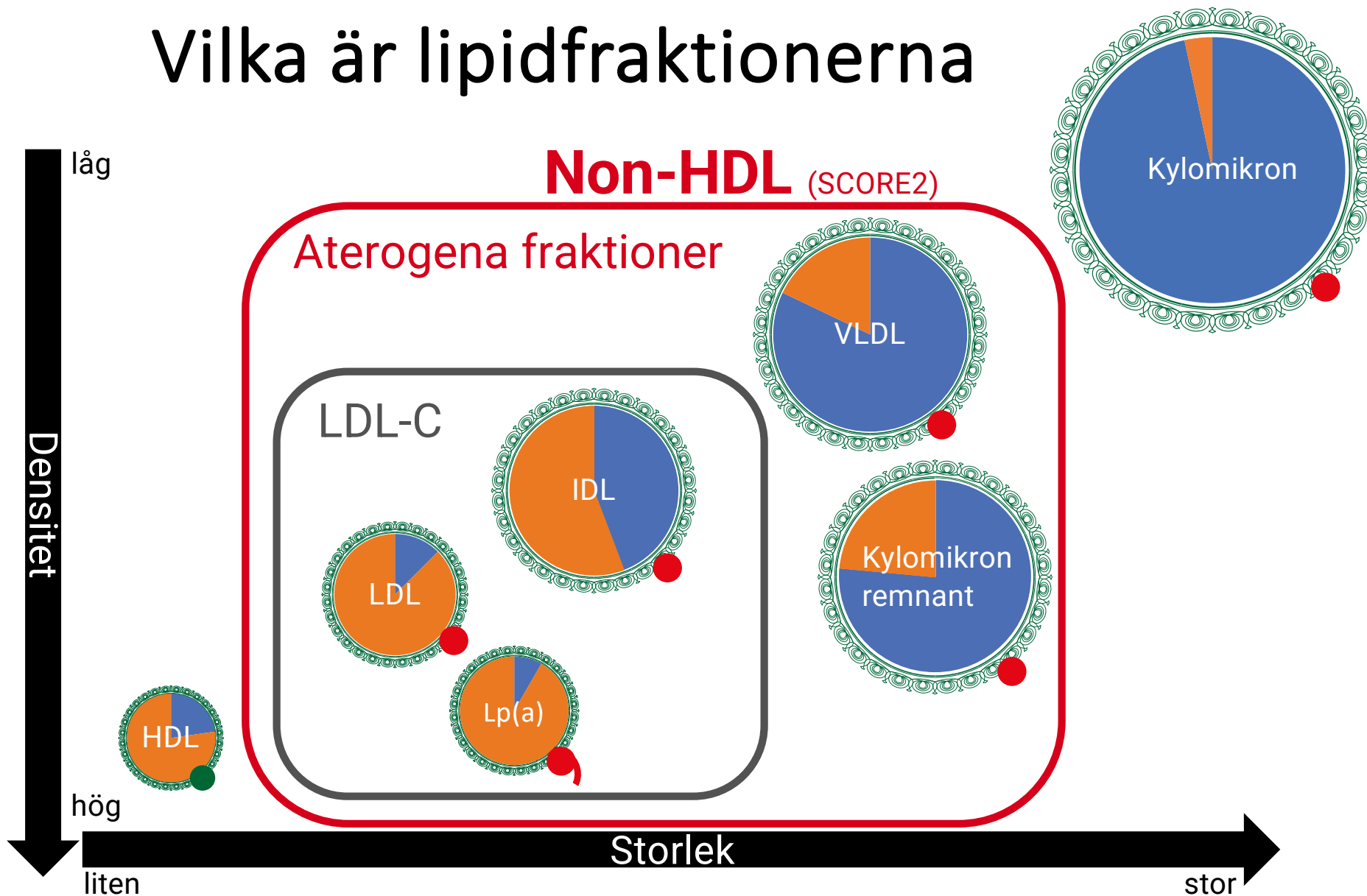

Vad hade hänt med kaninernas kärl?

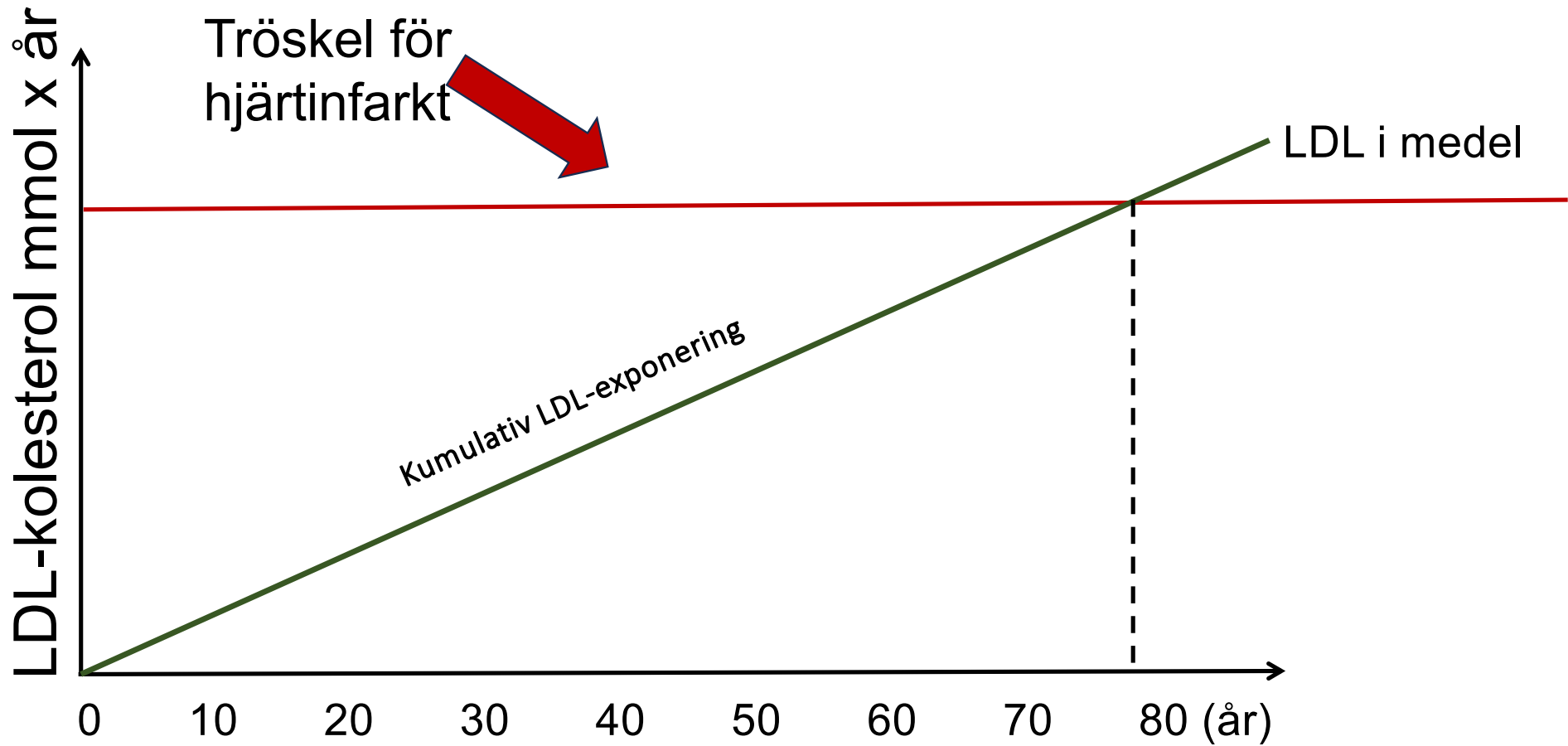

Vilka är lipidfraktionerna

- Fosfolipid
- Triglycerid
- Kolesterol
- Apo B
- Lp (a)
- Apo A

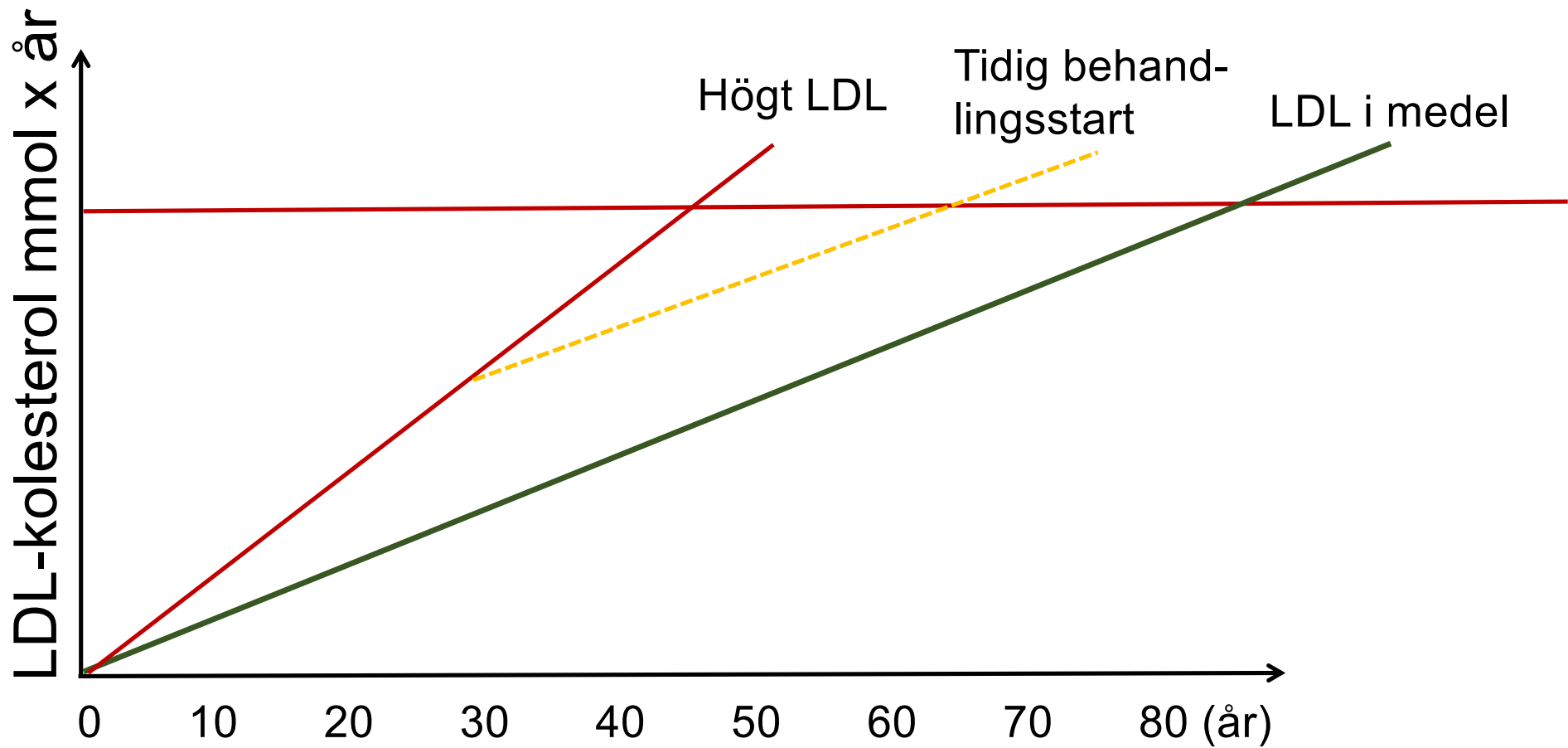
Går det att översätta det som hände med kaninerna till människor?

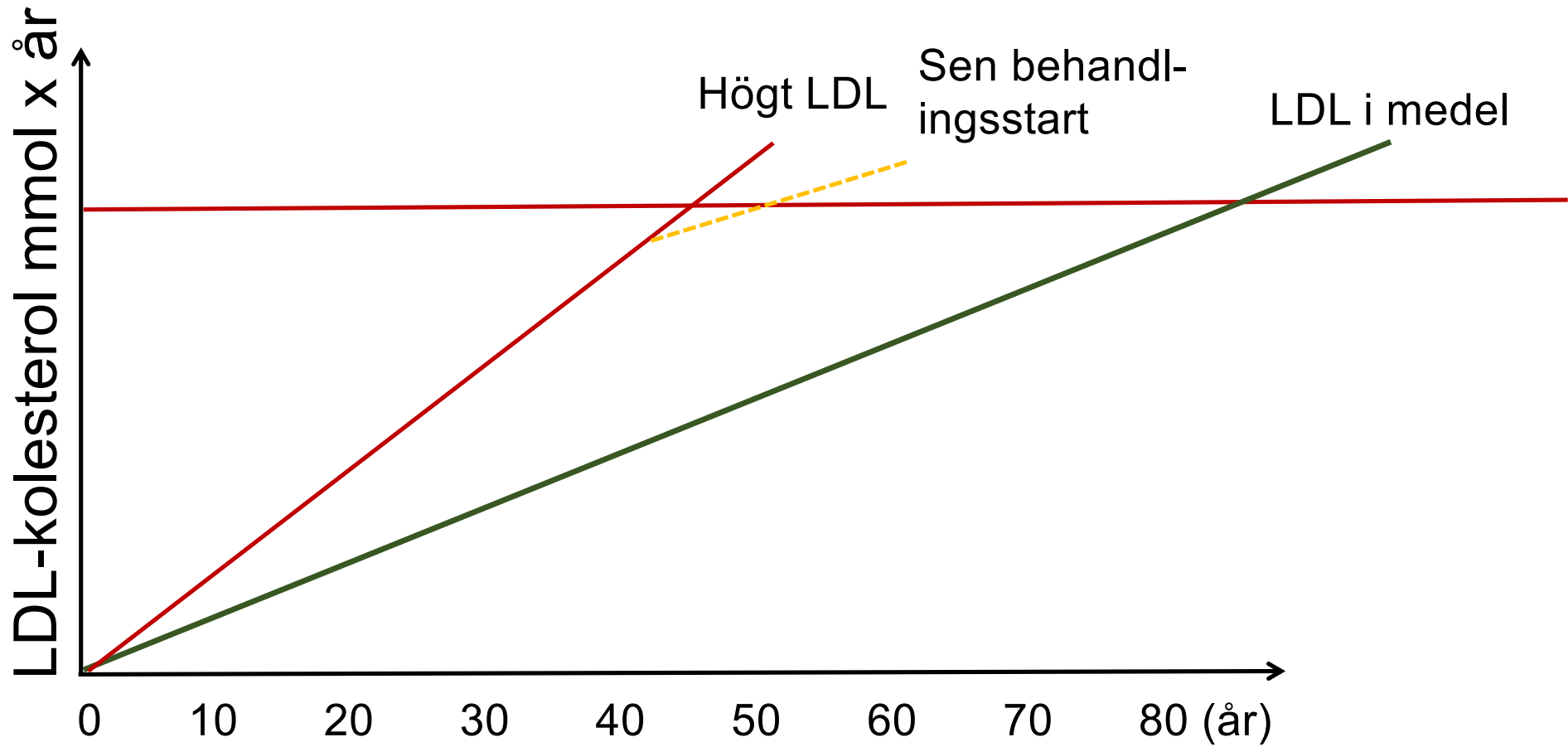

Går det att göra något åt ackumuleringen?

Tidig behandlingsstart

Sen behandlingsstart

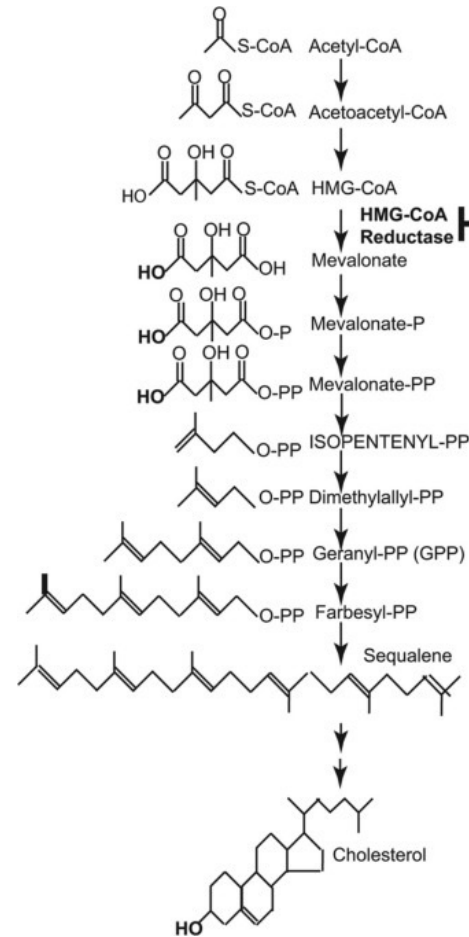
Hur gick det för kaninerna 2 år med vanlig kaninmat

- Reduktion av inflammation, minskning av inflammatoriska celler och kolesterolinlagring
- Fibros/kolesterolkristaller kvarstår

Hur sänks kolesterol i människor?

Statiner leder till kolesterolbrist i cellen

Levercellen detekterar intracellulär kolesterolbrist och uppreglerar antalet LDL-receptorer på ytan

LDL-receptorn:

- Tur och retur cellytan: 1 gång/10 min
- Flera hundra turer/dygn
- Tar med sig 1600 LDL-partiklar under sin livstid
- ~20 timmars livstid
- Fler receptorer, lägre LDL
- Kolesterol följer med ut i gallan

De mest effektiva läkemedlen ökar antalet LDL-receptorer

-Statiner

-PCSK9 hämmande monoklonala antikroppar

-PCSK9 hämmande siRNA

Vad händer om LDL-receptorn saknas?

Angina 15 åå

PCI, flerkärlssjukdom 18 åå

Hur ska vi behandla honom?

- sänkning LDL:
- Statin 0,3 mmol/L
  - Ezetimib 2 mmol/L
  - PCSK9i 0 mmol/L
  - Kost 0 mmol/L

Resultat: LDL 18 mmol/L

Före: LDL 16-24 mmol/L

Efter: LDL 2 mmol/L

Lipoproteinaferes. x2/v

3 år med aferes

Hur väljs behandlingsintensitet?

Fyra risktillstånd med 1, 2 eller 3 nivåer av risk

Till synes friska

Diabetes

Familjär
hyperkolesterolemi,
njursjukdom

Aterosklerotisk
sjukdom

Fyra risktillstånd med 1, 2 eller 3 nivåer av risk

Till synes friska

Diabetes

Familjär
hyperkolesterolemi,
njursjukdom

Aterosklerotisk
sjukdom

Låg/måttlig

Hög

Mycket hög

Hög

Ej organpåverkan

Mycket hög

Organpåverkan
Ex retinopati,
mikroalbuminuri

Hög

FH
Måttlig njursvikt

Mycket hög

Uttalad njursvikt

Mycket hög

Risktillstånd ger behandlingsmål för LDL

Till synes
friska

Diabetes

Familjär
hyperkolesterolemi,
njursjukdom

Aterosklerotisk
sjukdom

Låg/måttlig risk –
vanligen ej behandling
<2,6 mmol/L

Hög risk – behandling bör övervägas
<1,8 mmol/L

Mycket hög risk – behandling rekommenderas
<1,4 mmol/L

Mycket hög risk–
<1,4 mmol/L

Primärprevention ≥ 70 år överväg behandling

Primärprevention

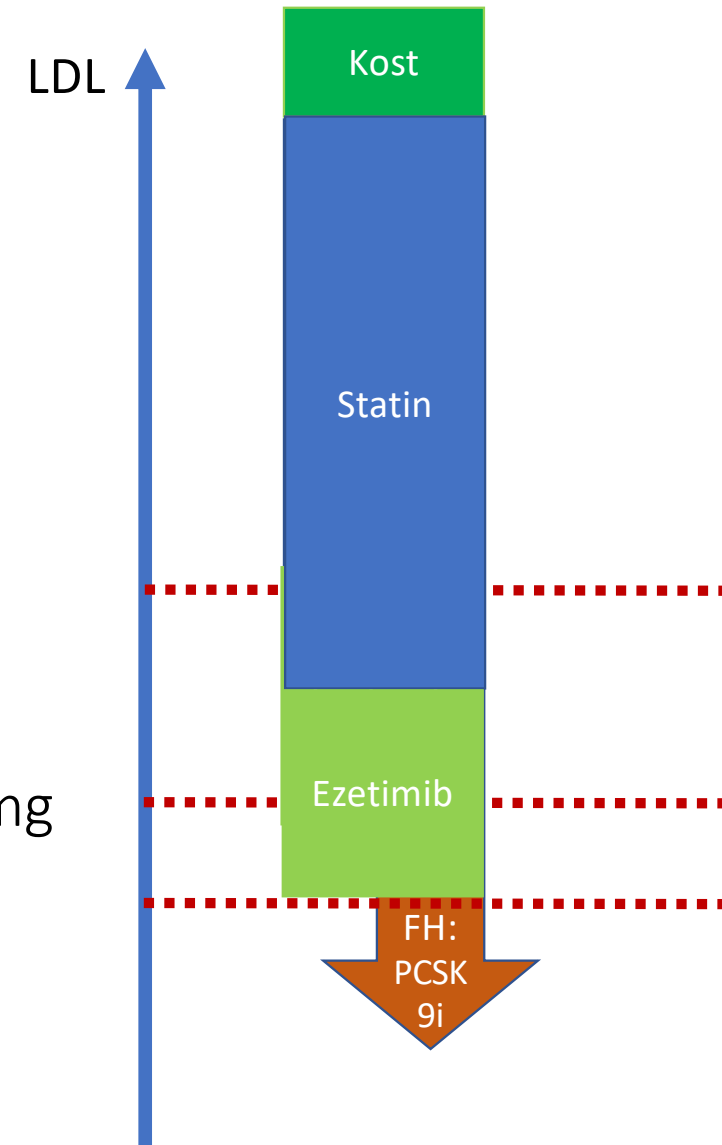
-Bestäm mål. Trappa upp.

1. Levnadsvanor

- 2.
- 4-6 v → Atorva 10 mg/rosuva 5 mg
  - 4-6 v → Atorva 10 mg/rosuva 5 mg
PLUS
Ezetimib 10 mg DLLT
  - 2/3 x (4-6 v) → Atorva 20-80 mg/rosuva 10-40 mg
PLUS
Ezetimib 10 mg

3. Om kvarstående högt LDL: compliance?

4. Om FH och LDL $\geq 2,6$: överväg PCSK9i

Aterosklerotisk sjukdom

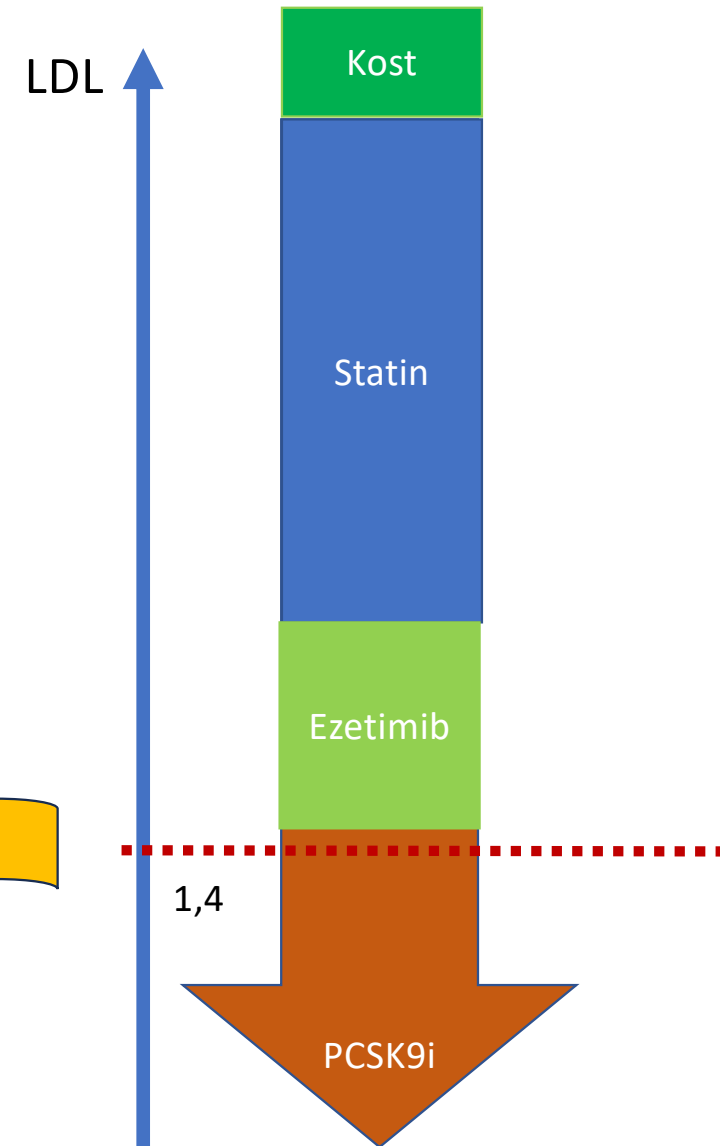
-Ett mål. Hög intensitet initialt.

1. Levnadsvanor *PLUS*

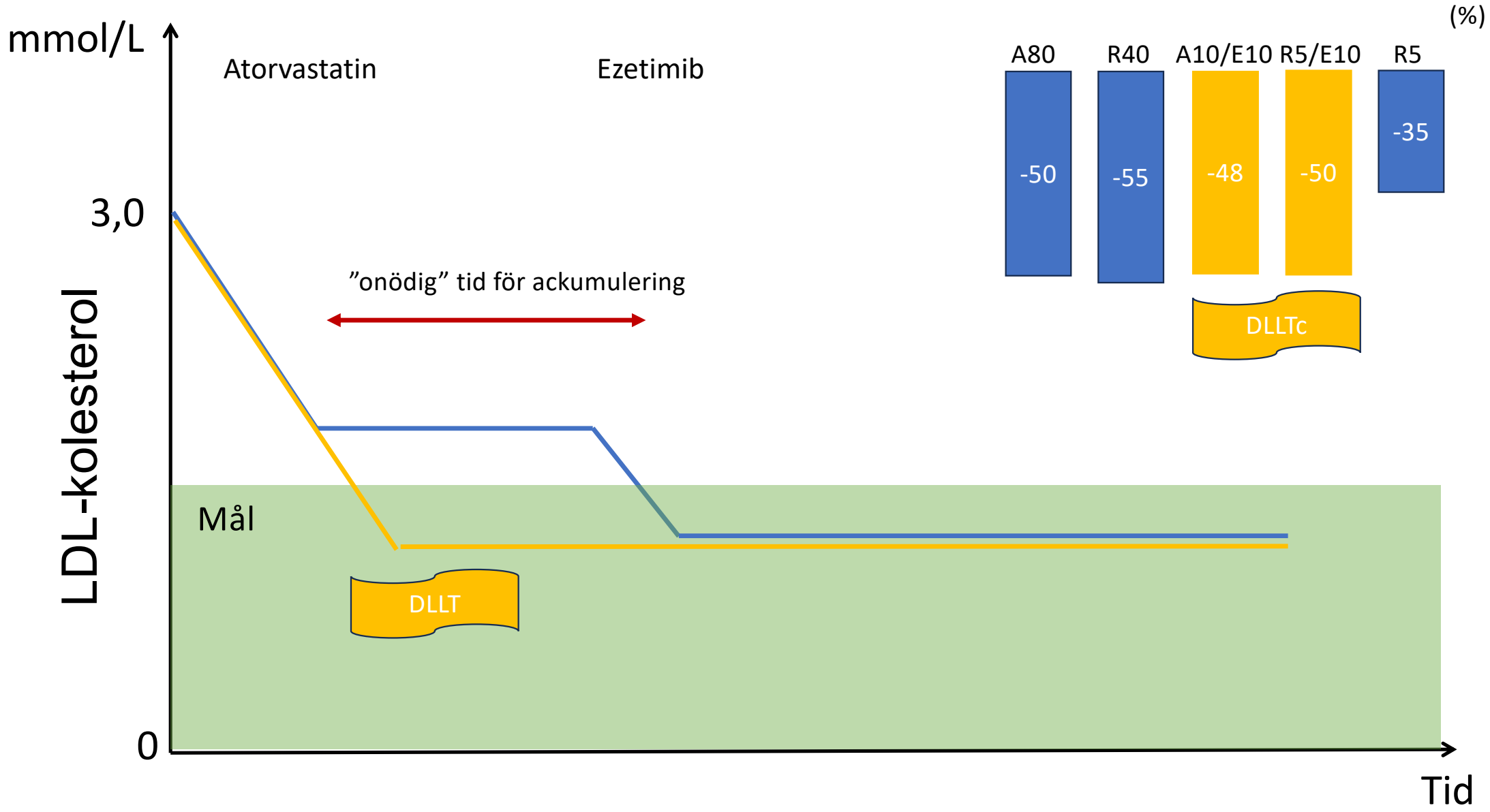
2. LDL Atorva 80 mg/rosuva 40 mg

LDL Atorva 80 mg/rosuva 40 mg
PLUS Ezetimib 10 mg

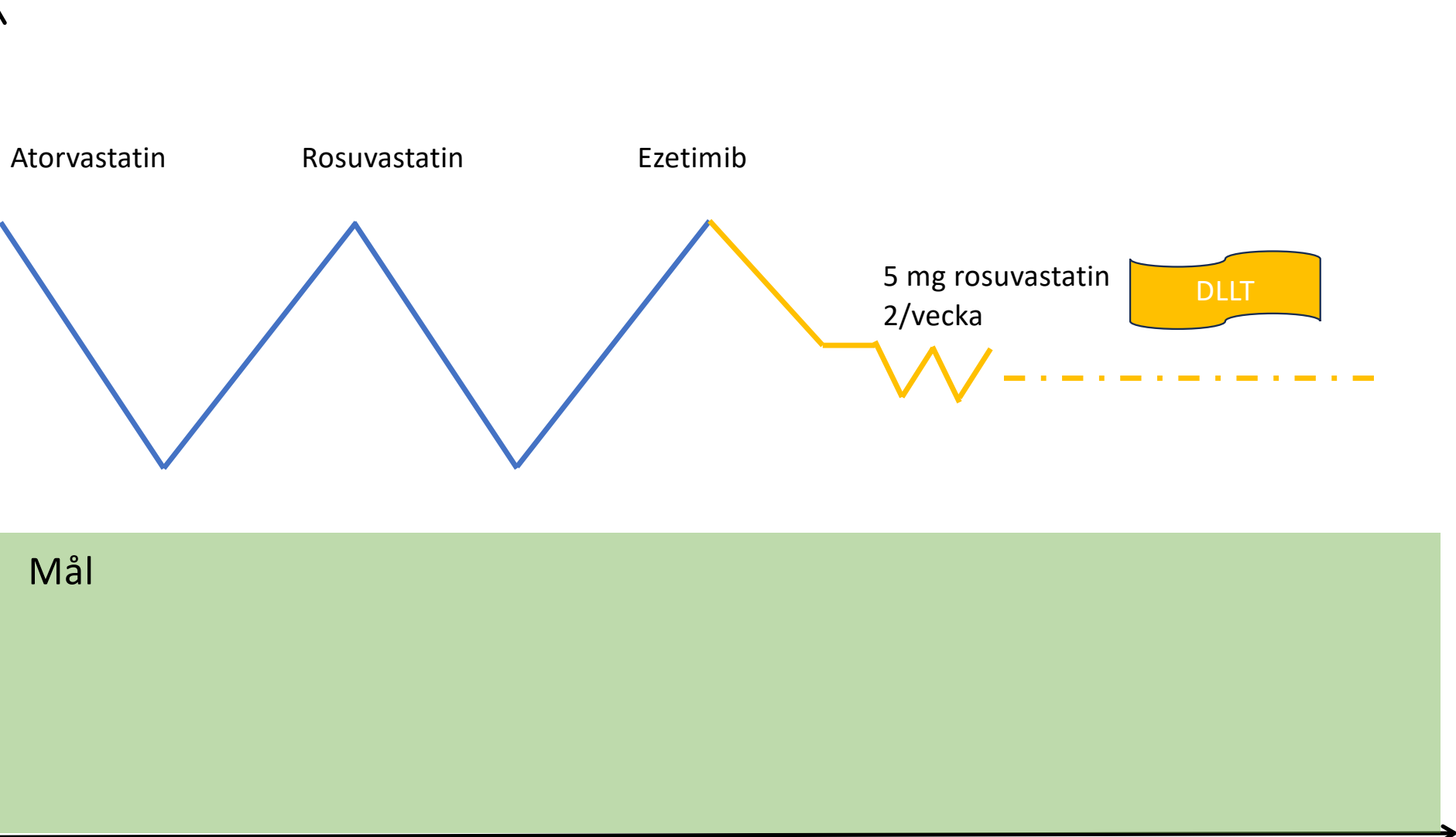
3. LDL LDL $\geq 1,8$: överväg PCSK9i

mmol/L

Atorvastatin

Rosuvastatin

Ezetimib

5 mg rosuvastatin
2/vecka

DLLT

Mål

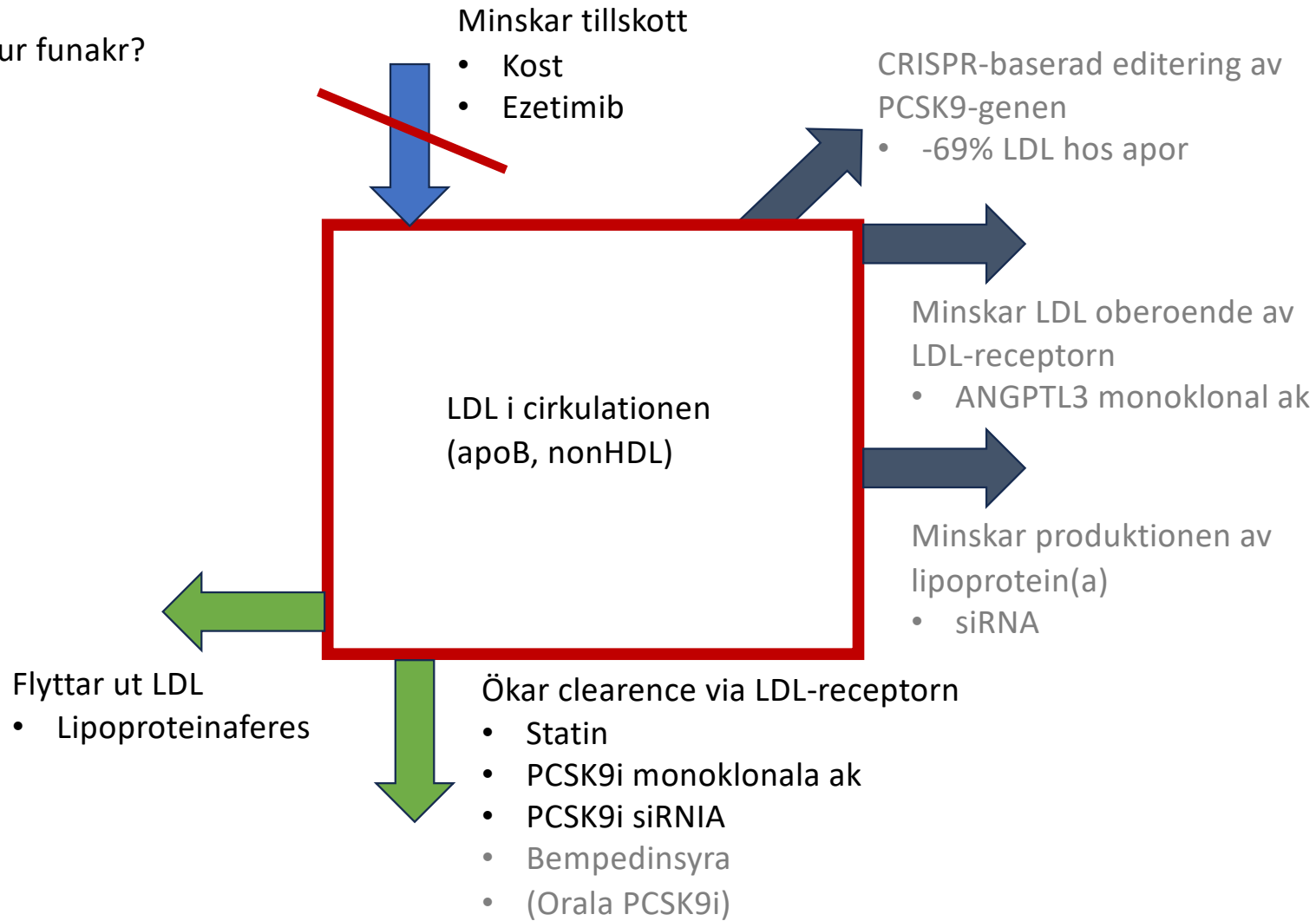
3,0

0

LDL-kolesterol

Tid

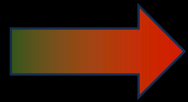
Anglptl3 o 4 hur funakr?
Crispr?

EPA "renat omega 3"

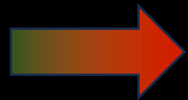
Fibrat: triglycerider

Tidig

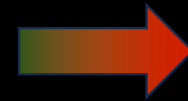
Sen

Lång tid

Kort tid

Låg nivå

Hög nivå

Akkumulerad
"dos"

Sammanfattning 2/3

Biverkningar:

5 mg rosuvastatin 1 dag i veckan

– Bestäm **målvärde**

– Primärprevention:

- Statiner, låg dos initialt
- Lägg till **ezetimib**, ofta innan ökning av statin
- Titra mot mål

DLLT

– Sekundärprevention:

- Statiner, börja **intensivt**, tidigt/samtidigt ezetimib (LDL $\geq$ 2,8)
- Alltid högrisk, även 10 år efter händelse/debut
- Titra mot mål, ev PCSK9i om LDL $\geq$ 1,8

DLLT

Sammanfattning 3/3: Ackumulerad kolesterolbörda, behandlingsstart?

